

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Milana Lipovského, JUDr. Emila Bdžocha, JUDr. Pavla Tomana a JUDr. Štefana Michalíka na neverejnom zasadnutí konanom 12. mája 2011 v Bratislave, v trestnej veci obvineného **R. Š. a spol.**, vedenej na Špeciálnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK- 2 Tš 9/2005, prejednal dovolanie, ktoré podali obvinení **R. Š.**, zastúpený obhajkyňou JUDr. K. D., advokátkou v **K. a J. K.**, zastúpený JUDr. J. K., advokátom v **B. B.**, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. decembra 2006, sp. zn. 2 Toš 33/2006, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. sa dovolanie obvinených **R. Š. a J. K. o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku z 3. mája 2006, sp. zn. PK-2 Tš 9/2005, boli obvinení **R. Š. a J. K.** uznaní za vinných **v bode I.** zo spáchania trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, 2 písm. h/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení platnom do 31. júla 2001 (ďalej len Tr. zák.) formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. a **v bode II.** z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c/ a písm. h/ Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v **bode I.** obvinení **R. Š., J. K. a P. L.**

- po vzájomnej dohode a vo vzájomnej súčinnosti po vylákaní **Ing. M. N.**, nar. X., trvale bytom **P., T. č. X.**, nezistenou osobou do chatky hotela **P. L.** v **M.**, za účelom pokračovania v presne nešpecifikovanej podnikateľskej činnosti, v presne nezistený deň,

v novembri 2000 po 20. novembri 2000, v poobedňajších hodinách, tohto s úmyslom ho usmrtiť, odviezli presne nestotožneným motorovým vozidlom do objektu senníka so skladom a dielňou v areáli bývalého JRD M. - K., ktorý mal prostredníctvom firmy D., s.r.o. fakticky prenajatý P. L. tak, že P. L. zabezpečil vstup cez vrátnicu areálu a do objektu a v období, keď sa P. L. na príkaz J. K. vrátil do svojho domu pre pištoľ, ho na tomto mieste R. Š. a J. K. s úmyslom usmrtiť, a tak zakryť činnosť, o ktorej mali dôvod predpokladať, že je trestným činom, obmedzili v osobnej slobode a presne nestotožnená osoba z dvojice J. K. a R. Š. ho poudierala kladivom presne nezistených tvarov do hlavy, takto ho usmrtili a telo Ing. M. N. spoločne vložili do dopredu na tento účel pripravenej plastovej nádoby a poliali ho presne nezisteným množstvom koncentrovanej kyseliny sírovej, ktorú predtým dal zakúpiť P. L. vo firme N.-S., s.r.o., B., pričom došlo k rozpusteniu tela a túto hmotu v nasledujúce hodiny P. L. a M. S., nar. X., vyliali do jednej z žump v objekte bývalého JRD M.-K. a poškodenú nádobu, v ktorej telo rozpustili, spálili v objekte bývalého JRD M.-K.

v **bode II.** obvinení R. Š., J. K. a P. L.

- po vzájomnej dohode a vo vzájomnej súčinnosti, v presne nezistený deň, v decembri po 17. decembri 2000, R. Š. a J. K. za fingovaným účelom obhliadky keramických výrobkov na predaj s úmyslom usmrtiť, vylákali a presne nestotožneným motorovým vozidlom odviezli M. C., nar. X., bytom L., ul P. K. X., do M., do objektu senníka so skladom a dielňou v areáli bývalého JRD M.- K., ktorý mal prostredníctvom firmy D., s.r.o. fakticky prenajatý P. L., a ktorý im zabezpečil vstup do objektu, kde R. Š. a J. K. s úmyslom usmrtiť, a tak zakryť činnosť, o ktorej mali dôvod predpokladať, že je trestným činom, M. C. spoločne obmedzili osobnú slobodu a zatiaľ, čo obžalovaný L. stál pred objektom, presne nestotožnená osoba z dvojice J. K. a R. Š. vystrelila najmenej dva výstrely z presne nestotožnenej krátkej strelnej zbrane na telo M. C., takto ho usmrtili a jeho telo vložili do pripravenej umelohmotnej nádoby, poliali ho nezisteným množstvom koncentrovanej kyseliny sírovej, ktorú dal zakúpiť P. L. vo firme N.-S., s.r.o., Bratislava, pričom došlo k rozpusteniu tela na neupresnenú hmotu, ktorú potom v nasledujúce hodiny P. L. a M. S., nar. X., vyliali do žumpy v objekte bývalého JRD M.-K.

Bývalý Špeciálny súd v Pezinku za tieto trestné činy uložil obvinenému R. Š. podľa § 219 ods. 1 Tr. zák., s použitím § § 35 ods. 1, 29 ods. 2 Tr. zák. výnimočný úhrnný trest

odňatia slobody v trvaní 25 (dvadsaťpäť) rokov a podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. bol zaradený na výkon trestu do III. (tretej) nápravno výchovnej skupiny.

Obvinenému J. K. bol za uvedené trestné činy uložený podľa § 219 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 35 ods. 1, § 29 ods. 3 Tr. zák. výnimočný úhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. bol obvinený zaradený na výkon trestu do III. (tretej) nápravno výchovnej skupiny.

Ďalej podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov každému obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 3 (tri) roky.

Prvostupňový súd už skôr citovaným rozsudkom rozhodol aj o uplatnených nárokoch na náhradu škody tak, že podľa § 229 ods. 1 Tr. por. č. 141/1961 Zb. účinného do 1. januára 2006 poškodených:

H. Š., nar. X. v S. N. V., trvale bytom T. X., P.,

I. S., nar. X. v N., trvale bytom B.S. T. X., Ž.,

V. C., nar. X. v L., trvale bytom J. ulica X., N. - K.,

odkázal s ich nárokmi na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných.

Tento rozsudok podľa § 139 ods. 1 písm. b/, alinea cc/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006, nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 7. decembra 2006 v spojitosti s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Toš 33/2006, ktorým podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006, zamietol odvolania obvinených R. Š., J. K., D. P., P. T. a P. L..

Odpisy uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky boli obom obvineným a ich obhajcom doručené 21. júna 2007, resp. 22. júna 2007.

Špecializovaný trestný súd v Pezinku predložil 4. februára 2010 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolania, ktoré podali obvinení J. K. 5. novembra 2009 a R. Š. 9. decembra 2009, prostredníctvom obhajcov na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. decembra 2006, sp. zn.

2 Toš 33/2006. Domáhali sa nimi, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v ich neprospech z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a/ Tr. por., ktorý spočíva v tom, že vo veci rozhodol nepríslušný súd. Obvinený J. K. ďalej uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., ktorého podstatou je, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a obvinený R. Š. poukázal aj na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., lebo rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Svoje odvolania odôvodnili nasledovne :

Obaja obvinení vo svojom dovolaní poukazujú na skutočnosť, že súd prvého stupňa, bývalý Špeciálny súd v Pezinku, ktorý vo veci rozhodoval, je nepríslušným, čo je podľa nich potvrdené nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2009, sp. zn. PL ÚS-17/08, v zmysle ktorého zriadenie Špeciálneho súdu v Pezinku nebolo v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Už v odvolacom konaní namietali nelegitímnosť celého konania, ako aj vyneseneho rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku, ktorý podľa ich názoru nie je neustranný a nezávislý. Ústavný súd Slovenskej republiky v citovanom náleze nevytlúčil ani nespochybnil podanie dovolania podľa ustanovení Trestného poriadku. Ďalej v dovolaní konštatujú, že pre Špeciálny súd je charakteristické, že tu existuje špecifický právny režim pre výber sudcov a výkon ich funkcie na tomto súde podmienený dohľadom bezpečnostného orgánu výkonnej moci a s tým spojené nedostatočné právne garancie pred zasahovaním do výkonu ich právomoci. Takto vytvorený charakter Špeciálneho súdu a jeho nejednoznačné zaradenie do systému súdov Slovenskej republiky nie je v súlade s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, lebo porušuje princíp právnej istoty implikovaný v koncepcii materiálneho právneho štátu, keď právne postavenie sudcov na Špeciálnom súde spochybňuje možnosťou Národného bezpečnostného úradu kedykoľvek zrušiť sudcovi osvedčenie o bezpečnostnej previerke, a tým spôsobiť zánik jeho pôsobenia na Špeciálnom súde v konaní bez jednoznačných a vopred predvídateľných pravidiel, a jednak kreuje Špeciálny súd spôsobom, ktorý narúša del'bu moci medzi mocou súdnou a výkonnou v prospech moci výkonnej, čím porušuje aj zásady demokratického štátu, osobitne garancie sudcovskej nezávislosti.

Obvinený J. K. uvádza osobitne vo svojom dovolaní, že porušenie jeho práva na obhajobu vidí v tom, že súd jeho výpoveď vyhodnotil ako nevierohodnú, bez dostatočného

preskúmania mnohé z jeho návrhov zamietol, bolo mu znemožnené použiť ďalšie dôkazy, ako aj skutočnosť, že súd prvého stupňa neopodstatnene odmietol vykonať výsluch svedkyne I. M.. Obvinený ďalej poukázal na závažné porušenie ustanovenia § 116 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorého, ak je potrebné vyšetriť duševný stav obvineného, sa priberú vždy dvaja znalci z odboru psychiatrie. Porušenie tohto ustanovenia spočíva podľa neho v tom, že na hlavnom pojednávaní bol vypočutý len jeden znalec - psychiater, pričom nešlo len o potvrdenie znaleckého posudku, prípadne o stručné vysvetlenie niektorých pojmov, ale tento znalec bol predvolaný a vypočutý na hlavnom pojednávaní trikrát a jeho výpoveď je napísaná na 19-tich stranách. Obdobne porušenie svojich práv vidí aj v tom, že znalec z odboru psychológie, Mgr. D., odpovedala na hlavnom pojednávaní bez akejkoľvek prípravy a bez možnosti premyslieť si odpovede na rôzne sugestívne otázky. Upozorňuje tiež na argumentáciu uvedenú už v odvolaní, podľa ktorej súd nezisťoval, ktoré z činov svedka L. boli vykonané z jeho vlastnej iniciatívy, a ktoré pod nátlakom. Za veľký nedostatok považuje obvinený to, že súd bližšie neskúmal nákup väčšieho počtu veľkých plastových nádob. Rovnaká situácia podľa neho nastala aj vo vzťahu k tej skutočnosti, že obvinený P. L. bol obžalovaný aj pod bodom VI. obžaloby zo skutku kvalifikovaného ako pokus trestného činu vraždy a ten nebol predmetom tohto konania. Mal sa ho dopustiť 29. júla 2000 na poškodenom M. Z., pričom z časového hľadiska ide o prvý závažný násilný trestný čin. Prvostupňový súd tento skutok rovnako ako ekonomickú trestnú činnosť na hlavnom pojednávaní neprejednával, ale na rozdiel od pokusu trestného činu vraždy svedkom L., ktorý v rozsudku neuvádza, ekonomickú trestnú činnosť považuje za motív vražedného konania. Odvolací súd sa nepridržiaval zásady, podľa ktorej môže spoločne posúdiť tú časť odvolania viacerých obvinených, ktorá je rovnaká alebo má rovnakú podstatu, ale musí osobitne posudzovať tie časti odvolaní každého jednotlivého obvineného, v ktorých sú ich odvolacie argumentácie odlišné, a to vo vzťahu k motívu konania obvinených. Obvinení J. K. v tejto súvislosti tvrdí, že Špeciálny súd ani odvolací súd nepreukázali, prečo by mal úmysel zakrývať činnosť, „o ktorej mal dôvod predpokladať, že je trestným činom“, ak sa žiadnej takejto činnosti nedopustil. K porušeniu práva na obhajobu podľa názoru obvineného malo dôjsť aj tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v napadnutom rozhodnutí súhlasil s postupom súdu prvého stupňa, ktorý rozdelil obžalobu na štyri časti, čím rozdelil aj dôkazy a zároveň tak došlo aj k premiestneniu dôkazov.

Obvinený R. Š. vo svojom dovolaní navyše uvádza, že záver o jeho vine nebol jednoznačne preukázaný dôkazmi. Namietal zistenia súdu, ktoré sú podľa neho v rozpore s výpoveďou P. L. a zároveň poukazuje na to, že jeho výpoveď je jediným, a to nepriamym dôkazom. Podľa jeho názoru je nepreskúmateľný záver o motíve trestnej činnosti, pričom v tomto smere nebolo vykonané žiadne dokazovanie. Poukazuje na rozpory vo výpovediach P. L. a znalca Prof. MUDr. F. N.. Obvinený tvrdí, že P. L. sa priznal P. nátlakom zo strany vyšetrovateľa, pričom mu bola sľúbená výhoda v trestnoprávnom konaní a o niektorých skutočnostiach sa dozvedel až z vyšetrovacieho spisu, z čoho vyplýva, že bol ovplyvnený a získal tým osobný prospech, čím sa jeho výpoveď stala nevieryhodnou.

Z týchto dôvodov obaja obvinení vo svojom dovolaní navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po vyslovení porušenia zákona z vyššie uvedených dôvodov v ustanovení § 15a ods. 2 a § 17 ods. 1, 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 a v ustanoveniach § 2 ods. 4, ods. 5, ods. 13 a § 33 ods. 1, ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, zrušil uznesenie v napadnutých výrokoch podľa § 386 ods. 2 Tr. por. a podľa § 388 ods. 1 Tr. por., pričom obvinený J. K. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Obvinený R. Š. z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol vo veci.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k obsahu uvedeného dovolania vyjadril obvinený P. L. a poškodení V. C. a H. Š..

Obvinený P. L. v písomnom vyjadrení, doručenom Špecializovanému trestnému súdu 23. decembra 2009, argumentoval nasledovne:

15. decembra 2009 mi boli doručené dva rovnopisy dovolania obvineného R. Š. a J. K.. Obaja zhodne namietajú moje priznanie z pomoci vrážd a odôvodňujú ho tým, že na mňa zo strany vyšetrovateľa a súdu bol vyvíjaný nátlak a hrozby, s čím nesúhlasím.

V. C., ako poškodený, sa vyjadril k obsahom uvedených dovolaní 23. decembra 2009, takto :

Osobne som sa zúčastňoval všetkých pojednávaní na bývalom Špeciálnom súde v Pezinku a Najvyššom súde Slovenskej republiky v Bratislave a som presvedčený, že obvinený R. Š. a spol., mali dosť priestoru na obhajobu a boli spravodlivo odsúdení.

Poškodená H. Š., k podaným dovolaniam, vo svojom vyjadrení z 25. januára 2010, uviedla:

Aj keď ako poškodená nemám možnosť sa vyjadrovať k vine, Špecializovaný trestný súd v tomto konaní rozhodol v súlade so zákonom a ja sama som absolútne presvedčená o zodpovednosti oboch páchatel'ov za smrť môjho syna Ing. M. N.. Ich podanie považujem len za snahu zbaviť sa zodpovednosti. Súd konal spravodlivo a aj rozhodol v tejto veci spravodlivo a v zmysle zákona.

Poškodená, H. Š., navrhla, aby dovolací súd podľa § 392 ods. 1 Tr. por. dovolania obvinených odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolania sú prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), boli podané oprávnenými osobami (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), ale súčasne po preskúmaní veci zistil aj to, že podané dovolania je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Na vysvetlenie tohto záveru treba predovšetkým uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdov je určený na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb, ako to

vyplýva z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ Tr. por., resp. aj podľa § 374 ods. 3 Tr. por.

Dovolanie je možné podať (aj vtedy) podľa § 371 ods. 1 písm. a/ Tr. por. , ak vo veci rozhodol nepríslušný súd, pričom obaja obvinení poukazujú na naplnenie práve tohto dovolacieho dôvodu, v zmysle ktorého považujú bývalý Špeciálny súd v Pezinku za nepríslušný, poukazujúc na rozpor vzniku a existencie tejto inštitúcie s Ústavou Slovenskej republiky. Argumentujú výlučne nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 17/08, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky nevyhlásil, ani nespochybnil podanie dovolania podľa ustanovení Tr. por.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca. Dôvody dovolania sú podstatne užšie v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní.

Na podklade vyjadreného, je dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. a/ Tr. por. naplnený vtedy, ak neboli dodržané ustanovenia Tr. por. upravujúce príslušnosť súdov, t. j. vo veci rozhodol súd, ktorý nebol vecne, miestne alebo funkčne príslušný.

Vychádzajúc z hmotnoprávnych a procesnoprávnych predpisov upravujúcich príslušnosť súdov, bol bývalý Špeciálny súd v Pezinku vecne, miestne a funkčne príslušným súdom a zároveň mu bola daná právomoc na konanie a rozhodovanie v trestnej veci obvineného R. Š. a spol.

Vecná príslušnosť tohto súdu je upravená v ustanovení § 17 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, v zmysle ktorého Špeciálny súd vykonáva konanie o trestných činoch patriacich do jeho právomoci v prvom stupni (právomoc Špeciálneho súdu - § 15a Tr. por. účinného do 1. januára 2006). Podľa § 9 ods. 1 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného do 16. júla 2009, Špeciálny súd koná a rozhoduje

v trestnoprávnych veciach a v iných veciach, o ktorých to ustanovuje predpis o konaní pred súdmi.

Vzhľadom na námietky oboch obvinených o „neústavnosti tejto inštitúcie a tým vyplývajúcej nepríslušnosti Špeciálneho súdu,“ je nutné vysvetliť, ako sa s otázkou právoplatnosti a vykonateľnosti doteraz vydaných rozhodnutí vysporiadal Ústavný súd v náleze z 20. mája 2009, sp. zn. PL. ÚS 17/08 (ďalej len „nález ústavného súdu“), v ktorom sa konštatuje, že právoplatné, ale nevykonané rozsudky Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry nie sú na základe tohto rozhodnutia dotknuté dôvodom na obnovu konania podľa ustanovení Tr. por. v zmysle § 41b zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

Podľa § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia, je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Tr. por.

Ústavný súd v náleze pripomína, že predmetné ustanovenie je aplikovateľné iba na prípady, keď bol právoplatný, ale ešte nevykonaný rozsudok v trestnom konaní, vydaný na základe bezprostrednej aplikácie právneho predpisu vytvárajúceho priamy hmotnoprávny základ súdneho rozhodnutia, ktorý stratil účinnosť podľa čl. 125 ods. 3 ústavy. V niektorých prípadoch nemožno vylúčiť ani dopad neústavnosti procesných ustanovení právnych predpisov na aplikovateľnosť § 41b ods. 1 vo vzťahu k takýmto rozsudkom. V takýchto prípadoch je však nevyhnutnou podmienkou existencia priamej príčinnej súvislosti medzi neústavnosťou aplikovanej procesnej normy a zásahom do základných práv.

V odôvodnení citovaného nálezu Ústavný súd Slovenskej republiky ďalej konštatoval, že zásadné dôvody rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o nesúlade napadnutých právnych predpisov s ústavou a s označenými medzinárodnými zmluvami sa týkajú kolízie inštitucionálneho vymedzenia a postavenia Špeciálneho súdu v systéme súdov

Slovenskej republiky a úpravy postavenia jeho sudcov s ústavnými princípmi, že **nie je daná priama príčinná súvislosť** medzi **povahou zisteného nesúladu právnych predpisov** v rámci abstraktnej ochrany ústavnosti a **obsahom rozhodnutí vydaných Špeciálnym súdom v individuálnych prípadoch**. Právne predpisy, ktorých nesúlad Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil v bode 1. citovaného nálezu, nepredstavujú hmotnoprávny základ rozsudkov Špeciálneho súdu v jednotlivých trestných veciach v zmysle § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, v dôsledku čoho v bode 3. citovaného nálezu vylúčil možnosť obnovy konania z dôvodu straty účinnosti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu Špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Nálezom Ústavný súd zdôrazňuje, že jeho rozhodnutia vo vzťahu k preskúvaným právnym predpisom majú účinky **ex nunc** (do budúca) a zároveň, že týmto rozhodnutím nie sú **dotknuté vydané rozhodnutia Špeciálneho súdu v trestnom konaní**.

Nadväzujúc na uvedené, je potrebné upozorniť, že Ústavný súd síce nevylúčil podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, z taxatívne uvedených dôvodov v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ a ods. 2 Tr. por., ale zároveň je potrebné dodať, že citovaný nález ústavného súdu, nie je dôvodom dovolania v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Z obsahu dovolania obvineného J. K. vyplýva, že ako osobitný dovolací dôvod, uplatňuje aj skutočnosť, že mu bolo upreté právo na obhajobu v otázke hodnotenia a odmietnutia vykonania navrhnutých dôkazov, - ako aj ich „premiestnenia“ vzhľadom k rozdeleniu obžaloby na štyri časti.

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Tr. por. upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por., je zakotvená v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“.

Pri posudzovaní, či v tom - ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Vychádzajúc z uvedeného, právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov a dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Tr. por. o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu a pod., čo sa v posudzovanom prípade nezistilo. Naopak, obvinený využíval v celom rozsahu možnosť aktívnej osobnej obhajoby i obhajoby prostredníctvom obhajcu.

Z obsahu zväzkov spisového materiálu vyplýva, že obvinený mal možnosť od začiatku konania sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne i prostredníctvom obhajcu, vypočúvať svedkov, ktorých sám alebo prostredníctvom obhajcu navrhol a klásť im otázky.

Neobstojí ani tvrdenie obvineného, že jeho právo na obhajobu bolo zásadným spôsobom porušené práve tým, že súdy nezabezpečili do spisu aj dôkazy svedčiace v prospech obvineného. Povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu je zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď

vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú. Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

Právo na obhajobu obvinených nemôže byť porušené ani tým, že súd, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, hodnotí dôkazy ináč než je predstava obvineného alebo inej strany v konaní.

Najvyšší súd aj v tejto súvislosti preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že námietku obvineného, že v konaní bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, nie je možné akceptovať.

Rovnako neprípustným v dovolacom konaní je aj namietanie nesprávneho, či neúplného zistenia motívu páchatel'a v dôsledku nevykonaného dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania, keďže tento argument predstavuje namietanie skutkových zistení.

Obvinený R. Š. poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. tým, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. V tejto súvislosti upozorňuje na neúplne vykonané dokazovanie, nepreukazujúce mu jednoznačne vinu, konkrétne výpoveď obvineného P. L. považuje za nevieryhodnú, získanú pod nátlakom a hrozbou a zároveň plnú rozporov v porovnaní s výpoveďou znalca Prof. MUDr. F. N.

Podľa § 89 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.

Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle § 89 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, treba považovať jednak splnenie formálnych, t.j. procesných podmienok vyžadovaných Tr. por. alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu a jednak splnenie obsahových (materiálnych) podmienok,

t.j. aby úkon, použitý dôkazný prostriedok na vykonanie resp. získanie dôkazu, bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že existencia uplatneného dovolacieho dôvodu, je založená výlučne na skutkových výhradách obvineného. Podstatou dovolania je teda snaha dosiahnuť, aby dovolací súd prehodnotil vykonané dôkazy a na základe ich iného hodnotenia dospel k odlišným skutkovým záverom, než aké urobili prvostupňový a odvolací súd.

Uvedené tvrdenia uvádzal obvinený R. Š. už v riadnych opravných prostriedkoch v predchádzajúcich štádiách konania. Výpoveďou P. L., ako aj podstatnou časťou týchto námietok, sa odvolací súd zaoberal a stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu.

Dôkazy, z ktorých pri rozhodovaní súdy oboch stupňov vychádzali, boli získané zákonným spôsobom, a preto najvyšší súd v posudzovanom prípade nezistil, že by bol daný dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Na základe vyjadreného rozboru vyplýva, že dovolanie obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov, lebo dovolací súd po preskúmaní veci žiaden z týchto dovolacích dôvodov nezistil.

So zreteľom na to, že v posudzovanom prípade neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., dovolací súd musel dovolania obvinených, J. K. a R. Š., podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Toto rozhodnutie bolo prijaté jednomyselne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 12. mája 2011

JUDr. Štefan H a r a b i n , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Kristína Cíchová